

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

Caput X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

tur, qui ab Episcopis ob certas causas absentibus A missi fuerant ad Synodum. Quod autem Baronius ducentos Antislites huic Concilio interfuisse scribit ex libro primo Augustini adversus Parmenianum cap. 5. in eo manifeste halucinetur. Neque enim de Arelatensi Concilio ibi loquitur Augustinus, sed de Concilio Romano: cui non ducenti, sed novemdecim tantum Episcopi interfuerunt, ut inter omnes constet. Quare apud Augustinum pro 200. scribendum est 20. Frustra etiam idem Baronius censet desiderari nomina multorum Episcoporum, qui Arelatensi Concilio interfuerunt: atque inter hos nomina duorum ex Sicilia Episcoporum, quos iuxta mandatum Constantini, Chrestus Syracusanorum Episcopus secum perduxit ad Synodum. Quasi verò Imperator Constantinus præceperit Chresto, ut duos secum Episcopos adduceret. Extat certe Epistola Constantini ad Chrestum, qua Constantinus ei permittit, ut duos secundi loci sibi comites adsumat: quod de presbyteris intelligendum esse, in annotationibus nostris ad Eusebii librum decimum fuisse demonstravimus. Nec tamen Chrestus facultate ad Imp. sibi concessa uti voluit, sed unum duntaxat Diaconum sibi comitem elegit; seu quòd presbyterorum præsentia ac ministerio carere Ecclesiam suam nollit; seu ob aliam quampiam rationem. Quod verò ad Constantinum ipsum attinet, existimavit quidem Baronius eum Arelatensi Concilio interfuisse. Sed cum nemo ex veteribus, ac ne ipse quidem Augustinus, qui tamen de hoc Concilio sæpius locutus est, id unquam affirmaverint, non possumus Illustrissimo ac doctissimo Cardinali assentiri. Certe ex Epistola quam Constantinus scripsit ad Episcopos post Synodum Arelatensem, manifestissime colligitur eum Synodo non interfuisse. Scio quidem Baronium supra memoratam Epistolam retulisse ad Synodum Romanam. Verum certissimis argumentis paulo ante à nobis demonstratum est, hanc Epistolam Constantini ad Arelatense Concilium pertinere. Quod si Imperator huic Synodo interfuisset, quoniam modo ausi fuissent Donatistæ ab ejus Synodi sententia ad Imperatoris iudicium provocare. Quid enim hoc aliud erat quam ab Imperatore ipso appellare?

CAPUT X.

Congregati igitur Episcopi in civitate Arelato, Calendis Augusti, Volusiano II. & Anniano Coss. anno natalis Dominici 314. primò quidem causam Cæciliani discutere ceperunt. Duo criminum genera objiciebantur Cæciliano, quorum alia ipsum Cæcilianum, alia ordinatores Cæciliani pulsare videbantur. Arguebatur enim quòd cum esset adhuc diaconus, jussu Mensurii Carthagenensis Episcopi ad limina carceris publici, in quo martyres vincti erant, cum loris & flagris & armatorum multitudine stans, alimenta martyribus afferri prohibuisset, ut scribit Augustinus in Breviario collationis tertie, & Donatista quidam in historia passionis Sanctorum Dativi, Saturnini & sociorum. Alterum crimen erat, quòd à traditoribus sacrorum voluminum ordinatus fuisset Episcopus. Verum Episcopi qui ad hujus causæ iudicium conveniant, cum accusationem illam & probationibus

& omni ratione destitutam viderent, accusatores ipsos prout in Synodo Romana factum jam fuerat, partim damnarunt, partim repulerunt. Quibus peractis, antequam singuli ad sedes suas reverterentur, visum est ipsis quædam ex communi consilio decernere, quæ & præfenti rerum statui accommodata, & in perpetuum utilitatibus Ecclesiæ essent profutura. Eos canones una cum Gestis Concilii ad Silvestrum Papam transmiserunt, ut per eum, quippe qui Apostolicæ cathedræ principatum obtinebat, reliquis Ecclesiis innotescerent. Scriptæ sunt etiam ab iisdem literæ ad Constantinum Imp. quibus Gesta Ecclesiastica, datumque inter partes iudicium, & obstinatum damnatorum perniciam ei significarunt. Nam post auctoritatem iudicii Episcopalis, multi ex parte Donati damnatâ pristinâ dissensione, cum Cæciliano in concordiam redierant. Quidam verò pertinacissimi ac litigiosissimi, ab Episcopali sententia ad Imp. provocaverant, ut ait Augustinus in Epistola 66. Quo nuntio accepto, Constantinus tantopere commotus est, ut in Epistola quam rescriptit ad Episcopos adhuc in urbe Arelato consistentes, acerbissime eos homines detestatus, officinam diaboli eos vocare non dubitavit. Milites etiam ac Tribunos à palatio suo misit, qui nefarios illos homines ad Comitatum suum perducerent; malum iisdem minitans, nisi quamprimum resipuissent. Sed & literas dedit ad Vicarium Africæ, ut quicumque ejusdem insanix ac furoris consilii in illis partibus essent deprehensis, sub idonea prosecutione statim ad palatium suum mitterentur. Interim verò Episcopis apud Arelatum residentibus præcepit, ut patientiam nihilominus adhiberent, data schismaticis adhuc optione eligendi utrum mallet. Ac si quidem eos in eadem vesania perseverare animadvertenter, protinus ad proprias sedes singulis reciperent. Hæc Constantinus in Epistola ad Episcopos. Ex quibus perspicitur, quam prolixa fuerit lenitas ac benignitas Imperatoris Constantini, qui effrenatæ mentis hominibus, altero jam Episcoporum iudicio damnatis, dilationem adhuc à Sacerdotibus dari voluit, ita ut si ad pacem & unitatem Ecclesiæ redire vellent, integro statu sacerdotii susciperentur. Sed interdum plus nocet lenitas quam sævitas; dum improbus quisque principis clementiâ non tam ad emendationem provocatur, quam ad maiorem licentiam impellitur. Atque idcirco maxime Imperium Constantini plerique reprehendendum putarunt, quòd adversus improbos homines, multorum & gravissimorum facinororum reos, nimis clementer ageret Imperator, ut in ejus vita notat Eusebius.

CAPUT XI.

Ulm hæc in Galliis geruntur, in Africa causa Felicis Aptungenfis Episcopi ab Aliano Proconsule discussa est. Nam cum Donatistæ de Synodo Romana frequentissime conquesti essent apud Imperatorem Constantinum, affirmarentque non omnem causam illic ab Episcopis auditam fuisse. Neque enim de Felice & reliquis ordinatibus Cæciliani, quos Donatistæ traditionis reos esse dicebant, inquirendum esse censuerat Mil-